

KFIR Klagenemnda for
industrielle rettigheter

AVGJØRELSE
29. september 2015
Sak PAT 14/001

Klager: **Modi Vivendi AS**

Fullmektig: aidi – BK Mølmann

Klagenemnda for industrielle rettigheter sammensatt av følgende utvalg:

Elisabeth Ohm, Gunnar Nilsen Søndersrød og Arvid Øvrebø

har kommet frem til følgende

Avgjørelse

1 Kort fremstilling av saken:

- 2 Saken gjelder klage over Patentstyrets avgjørelse av 18. desember 2013, hvor norsk patentsøknad nr. 20111770 ble avslått etter patentloven § 16. Spørsmålet er om oppfinnelsen slik krav 1 lyder, samt tilhørende uselvstendige krav, har nyhet og oppfinneshøyde, jf. patentloven § 2.
- 3 Oppfinnelsen vedrører et system og en metode for offshore industrielle aktiviteter med CO₂ reinjisering.
- 4 På tidspunktet for Patentstyrets avslag hadde søknaden følgende selvstendige krav:
«1. System for industriell aktivitet på minst en offshore-lokalisert installasjon som benytter som føde eller produserer minst en av gass, raffinerte hydrokarbonprodukter og hydrokarbonkomponenter, hvilket system innbefatter
 - minst en brønn (8) på havbunnen som avgasser fra den industrielle aktivitet reinjiseres gjennom til minst ett reservoar,
 - minst ett kontroll- og styringssystem (11) for overvåking av reinjiseringen av avgasser, samt
 - minst en riserstruktur for føring av avgasser ned fra installasjonen for reinjeksjon, og er

karakterisert ved at

den minst ene industrielle aktivitet utgjøres av kombinasjoner av minst en destillasjonsenhet (4), minst en oppgraderingsenhet (5), oljeraffinering, produksjon av varme, produksjon av damp, produksjon av gjødsel, produksjon av minst ett petrokjemisk produkt og minst et tilknyttet rørledningsnett for transport av avgasser (CO₂) til installasjonen fra minst en av a) annen industriell virksomhet offshore, b) annen industriell virksomhet onshore, c) fartøyer, for reinjisering via minst ene riserstruktur.»

Til dette er knyttet henholdsvis 11 uselvstendige krav. For Klagenemnda er innsendt to nye alternative kravsett (X og Y). Deretter innkom nytt kravsett 28. november 2014 ment å erstatte tidligere kravsett.

Klagenemnda tilskrev søker den 18. februar 2015 og ba om utforming av nytt kravsett ettersom Klagenemnda ikke fant at krav 1 i kravsett av 28. november 2014 fremviste oppfinneshøyde etter patentloven § 2. Videre gjorde Klagenemnda oppmerksom på at deler av det som fremkom i selve klagebegrunnelsen ikke kunne gjenfinnes i kravene som innlevert. Nytt kravsett innkom den 9. mars 2015 og Klagenemnda legger dette til grunn for sin vurdering:

«1. System for en industriell aktivitet som benytter som føde gass og/eller raffinerte

produkter/komponenter, hvor den industrielle aktiviteten foregår på en offshore installasjon med en riserstruktur for føring av hydrokarboner opp til installasjonen og avgasser ned fra installasjonen for injeksjon til et reservoar med en brønn (8) på havbunnen, hvilket system omfatter delsystemer (1-10) styrt av et overordnet kontroll- og styringssystem (11), hvor minst ett av delsystemene (1-10) for industriell aktivitet er en selvstendig, utskiftbar modul, og er

karakterisert ved

at den industrielle aktiviteten

- produserer varme, damp, petrokjemiske produkter eller gjødsel, og
- inngår i en sammenkobling med rørledninger og kabler i kombinasjon med minst én annen offshore eller onshore industriell enhet, hvor sammenkoblingen er en kombinasjon av rørledninger for transport av avgass, raffinerte produkter, varme, damp, gass eller råolje; og systemet er innrettet til å injisere avgasser fra den minst ene offshore eller onshore industrielle enheten.

2. System ifølge krav 1, hvor den industrielle aktiviteten utføres i en destillasjonsenhet (4) eller en oppgraderingsenhet (5).

3. System ifølge krav 1 eller 2, hvor kontroll- og styringssystemet (11) har tilknyttet sensorer for overvåkning av delsystemene (1-10).

4. System ifølge et av de foregående krav, videre omfattende en optimaliserer (6) for optimalisering av produktmiksen.

5. System ifølge et av de foregående krav, hvor minst ett av delsystemene (1-10) befinner seg under havoverflaten.

6. System ifølge et av de foregående krav, hvor sammenkoblingen videre omfatter strømførende anordninger.

7. System ifølge et av de foregående krav, hvor sammenkoblingen er kombinasjoner av serietype, parallelltype eller stjernetype.

8. System ifølge et av kravene 6 eller 7, hvor de strømførende anordningene og/eller rørledningene benyttes til kommunikasjon ved hjelp av kombinasjoner av elektroniske, akustiske og optiske signaler

9. System ifølge et av de foregående krav, hvor den industrielle enheten er valgt fra en gruppe omfattende offshore eller onshore raffinerier; industrielle produksjonsanlegg for varme, damp, petrokjemi, gjødsel og sement; smelteverk; og offshore eller onshore gass-, kull- eller oljefyrte kraftverk.»

5 I Patentstyret ble følgende publikasjoner anført:

D1: NO20110572 A1

D2: WO 2005/007776 A1

D3: WO 03/018958 A1

D4: WO 03/018959 A1

D5: WO 2004/055323 A1

D6: WO 99/64719 A2

D7: NO 316545 B1

D8: NO 320013 B1

D9: WO 94/21512 A1

D10: WO 2011/082037 A2

6 Grunnene for Patentstyrets vedtak er oppsummert som følger:

- Patentsøknad nr. 20111770 avslås.
- D1 anses å utgjøre nærmestliggende kjente teknikk. Dette er også angitt i søknadens beskrivelse.
- Det objektive tekniske problemet som skal løses i forhold til D1 er hvordan tilveiebringe et alternativt system for industriell aktivitet som produserer avgasser.
- Fra D1 er det kjent et system der avgasser fra en industriell aktivitet på en offshore installasjon reinjiseres i minst en produksjons- og/eller reinjeksjonsbrønn på havbunnen. Disse kan være en og samme brønn eller separate. Man kan også reinjisere avgasser i produksjonsreservoarer og/eller i separate strukturer. Riserne i riserstrukturen kan være rigide eller fleksible. Et kontroll- og styringssystem vil overvåke avgassene og status til og i produksjons-/reinjeksjonsbrønnene.
- Produksjon av varme er kjent fra D1.
- De øvrige industrielle aktivitetene er ikke kjent fra D1 og systemet har derfor nyhet i forhold til D1.
- Derimot vil en fagperson kunne se for seg de øvrige industrielle aktivitetene med grunnlag i hva som er allmenn kunnskap på området.
- I systemet fra D1 gis også en føring i og med at en av utførelsesformene er at det også produseres ikke-raffinert petroleum eller råolje fra minst det ene reservoaret. Det vil være nærliggende for en fagperson på området å velge destillering/raffinering som alternativ til industriell aktivitet.
- Det er i søknaden ingen eksempler eller tekniske spesifikasjoner for de industrielle aktivitetene. Ingen tilpasninger til offshoreproduksjon er beskrevet. De industrielle aktivitetene er helt generelt angitt. Dermed er ingen overraskende tekniske effekter sannsynliggjort som fagpersonen ikke kunne forutse.
- Det anses nærliggende i lys av D1 og stilt overfor det tekniske problem, å komme frem til systemet for de industrielle aktivitetene i følge krav 1 i søknaden.
- D2, D9 og D10 viser at industriell aktivitet som faller inn under de generelle angivelsene av industriell aktivitet i krav 1 er kjent på offshoreinstallasjoner. D7 og D8 viser at tiltransportering av CO₂ av CO₂ for injeksjon i reservoarer offshore er kjent.
- Heller ikke en kombinasjon av trekkene industrielle aktiviteter og tilførsel av CO₂ for injeksjon gjør at systemet skiller seg vesentlig fra kjent teknikk.
- Systemet har derfor ikke oppfinnelseshøyde. Dette gjelder også de uselvstendige kravene.

7 Klager har for Klagenemnda i korte trekk gjort gjeldende:

- Prinsipalt: Patent skal meddeles på prinsipalt kravsett.
- Innholdet i patentet er patenterbart og kravene har nyhet og oppfinnelseshøyde.
- Subsidiært: Patentet meddeles i henhold til subsidiært kravsett.
- Idégrunnlaget for søknaden er miljøteknologi hvor et styringssystem for håndtering og lagring av CO₂, hvis gass representerer et miljøproblem fra konvensjonelle industriprosesser, er den bærende tanke. Kostnadsnivået er høyere offshore enn på

land. Det er følgelig ingen som tidligere har tenkt tanken eller satt ut i live offshore industrielle aktiviteter med miljøteknologiske styringssystemer som angitt i søknaden. De beskrevne industrielle løsningene medfører kort vei til innsatsfaktorer/føde (eksempelvis hydrokarboner) og fravær av CO₂-kostnader. Begge disse elementene forsterkes ved at enheten kan fungere både som en mottakshub eller et nav i en sammenkobling, i tillegg til å være en kortreist leveranseenheter av industrielle aktiviteter eller sluttprodukter ut i et nettverk. I tillegg kommer de konkrete miljøteknologiske systemløsningene.

- Klager er enig i at D1 representerer nærmeste kjente teknikk og nærmeste mothold.
- Ad nyhet: Krav 1, med uselvstendige krav, mangler ikke nyhet i lys av D1. Krav 1 har derfor nyhet i forhold til D1.
- Ad oppfinnelseshøyde: Det er ikke nærliggende for en fagperson med kjennskap til D1-D10 å skulle utlede et miljøteknologisk styringssystem representert av herværende oppfinnelse.
- Å kombinere D1 med D2, D9 og D10 for å konkludere med manglende oppfinnelseshøyde hva gjelder krav 1 blir ikke korrekt.
- Klager er sterkt uenig i at D2 i det hele tatt representerer noe reelt mothold. Det er ikke naturlig for en fagperson på området hydrogenproduksjon og/eller offshore elkraftgenerering (D1) å kunne utlede foreliggende oppfinnelse som gjelder miljøteknologiske styringssystemer for offshore industrielle aktiviteter, og hvor det er mulighet for nettsammenkobling for avgasser (CO₂) fra andre offshore og onshore industrielle prosesser. Det er en kontradiksjon å kombinere D1 og D2.
- Oppfinnelsen har ingen uttalt stimulert oljeutvinningsmodus (EOR). Oppfinnelsen representerer derimot innovative, kostnadseffektive offshore industrielle og miljøoptimale løsninger, og den vil produsere produkter som vil være tilpasset en annen fysisk, markedsmessig og regulatorisk fremtidig virkelighet, som ikke ville ha vært forutsett med bakgrunn i kjent teknikk. Oppfinnelsen har derfor nyhet og oppfinnelseshøyde i forhold til D1 og D10.
- Når det gjelder nytt kravsett av 9. mars 2014 er følgende anført:
- Fra beskrivelsen som helhet fremgår klart og utvetydig at minst én, men ikke alle, industrielle aktiviteter foregår på en installasjon med risere til en injeksjonsbrønn på havbunnen. Oppfinnelsen kan innbefatte kombinasjoner av industrielle aktiviteter i nettverk eller sammenkobling [og] ett eller flere separate reservoarer for [...] reinjisering av forbrenningsgasser/eksos eller avgass (side 7, nest siste avsnitt). Dette impliserer at flere industrielle aktiviteter i sammenkoblingen kan dele én injeksjonsbrønn.
- I krav 1 er begrepet "industriell aktivitet" beholdt for aktiviteter på installasjonen, og begrepet "industriell enhet" gjør det klart at industrielle enheter med annen gassbasert produksjon knyttes til systemet gjennom rørledninger.
- Trekket "riserstruktur opp" klargjør at systemet er plassert på et olje- eller gassfelt når systemet er i drift. Et trekk om raffinering eller tilsvarende vil være unødig begrensende, ettersom den industrielle aktiviteten kan bruke gass som føde.
- Trekket at systemet omfatter delsystemer styrt av et overordnet kontroll- og styringssystem, hvor minst ett av delsystemene for industriell aktivitet er en selvstendig, utskiftbar modul avgrensner systemet til de delsystemene som er styrt av det overordnede kontroll- og styringssystemet. Systemet omfatter altså ikke raffinerier, LNG-anlegg eller andre installasjoner, for eksempel på land, som ikke styres av kontroll og styringssystemet. Dette utelukker selvsagt ikke at varer produsert i systemet kan fraktes til land med rørledning eller fartøy. De industrielle aktivitetene og enhetene som inngår i systemet er videre koblet sammen med rørledninger, ikke fartøy.

- D1-D10 beskriver forskjellige industrielle aktiviteter utført på en offshoreinstallasjon der CO₂ reinjiseres til et reservoar, i de fleste tilfeller for trykkstøtte eller forbedret utvinning (EOR – Enhanced Oil Recovery). Krav 1 har følgelig nyhet i forhold til de motholdte dokumentene D1-D10.
- Formålet med oppfinnelsen er å lagre klimagasser, spesielt CO₂, av miljøhensyn. Formålet er ikke knyttet til bestemte industrielle aktiviteter.
- D1 må anses som nærmeste kjente teknikk ettersom den har samme formål som oppfinnelsen fordi den beskriver et overordnet kontroll- og styringssystem.
- Sammenkoblingen av industrielle aktiviteter og enheter med en injeksjonsbrønn reduserer kostnadene ved transport av avgasser fra de ulike industrielle aktivitetene og enhetene, og øker dermed mengden avgasser, særlig CO₂, som reinjiseres.
- Når en optimalisering som omtalt i D1 kombineres med transport av avgass fra eksterne kilder, oppnås at pris og tilbud av avgass (CO₂) kan optimaliseres sammen med produktmiksen, jf. basisdokumentene side 5, linje 9: "Produktmiksen kan eventuelt bli optimalisert ved hjelp av et optimaliseringssystem (6) ...". Videre kan optimaliseringen omfatte rask sammenstilling, utskifting og transport av delsystemer, jf. basisdokumentene side 5, tredje linje nedenfra: "Alle angitte elementer i figur 4 og 5, nummerert 1 - 10 (11), kan være representert av selvstendige moduler for rask sammenstilling, utskiftning og/eller transport."
- Trekkene som angår overordnet kontrollsystem og selvstendige utskiftbare moduler er nødvendige for å forbedre optimalisering av innsatsfaktorer.

De tekniske effektene av de kjennetegnedde trekkene er altså

- reduerte samlede utslipp av avgasser, og
- forbedret optimalisering av innsatsfaktorer.

- Det objektive tekniske problem som løses av krav 1 med utgangspunkt i D1 kan formuleres som "hvordan redusere samlede utslipp av avgasser og samtidig forbedre optimalisering av innsatsfaktorer".
- Fagpersonen finner ingen indikasjoner i D1, D2, D6 eller D8-D10 på at injeksjon av avgasser fra andre industrielle enheter er mulig eller ønskelig.
- Fra kjent teknikk er det kjent systemer der ett eller flere gassfelt er koblet til en rørledning, for eksempel for gasseksport fra Nordsjøen til Emden eller transport av gass fra Snøhvit til et LNG-anlegg på Melkøya ved Hammerfest. Fagpersonen vet at slike rørledninger krever store investeringer og store gassfelt for å være lønnsomme. Han vet også at retur av avgass generelt og CO₂ spesielt, dvs. for reinjeksjon på feltet, ikke lønner seg. Fagpersonen vil derfor ikke ha en rimelig forventning om at retur av avgass vil optimalisere produksjonen eller redusere samlede utslipp av avgasser. Tvert om er det rimelig å anta at en slik transport blir for kostbar eller på annen måte er uegnet. Etter prinsippet "mer av det samme" ville fagpersonen derfor løst det objektive tekniske problemet ved å frembringe flere installasjoner av typen beskrevet i D1. Fagpersonen som stilles overfor det objektive problemet ville altså ikke kommet frem til løsningen i krav 1, som dermed har oppfinnelseshøyde over D1 og D1 kombinert med et eller flere av dokumentene D2, D6 eller D8-D10.
- Hvis et av dokumentene D3-D5 velges som nærmeste kjente teknikk, blir den tekniske effekten og det objektive tekniske problemet de samme som ovenfor.
- Det at en rørledning for transport av avgasser til feltet er foreslått, vil ikke motivere fagpersonen til å bygge en slik rørledning. Som beskrevet ovenfor, vil fagpersonen ut fra allmenn fagkunnskap anta at en slik transport blir for kostbar eller på annen måte er uegnet. Siden den spesielle beskrivelsen i D3-D5 ikke nevner en slik transport av avgasser, vil fagpersonen ikke forvente at retur av avgasser vil redusere samlede utslipp av avgasser og samtidig forbedre optimalisering av innsatsfaktorer.

- Fagpersonen ville, som ovenfor, derfor løse det objektive tekniske problemet ved å frembringe flere prosessanlegg av typen beskrevet i D3-D5, og ikke kommet frem til løsningen i følge krav 1. Krav 1 har derfor oppfinnelseshøyde overfor D3-D5 og enhver kombinasjon av D1-D6 og D8-D10.
- D7 beskriver frakt av CO2 med fartøyer til en offshore-installasjon, men ikke rørledninger fra andre industrielle enheter. Rørledninger er ikke ekvivalente med fartøyer. Som drøftet ovenfor, er det fagkunnskap at en gassrørledning krever store gassfelt for å være mer lønnsom enn transport med skip. Motsatt har fagpersonen åpenbare fordommer mot å bruke overflatefartøy eller undervannsfartøy for å frakte gass mellom nærliggende produksjonsplattformer eller fra satelittbrønner på havbunnen, og ville følgelig valgt rørledninger til slike formål. Rørledninger og fartøy brukes altså til forskjellige formål, og fagpersonens fagkunnskap gjør det ikke nærliggende for ham/henne å bytte ut fartøyene i D7 med rørledningene i krav 1. Krav 1 har følgelig oppfinnelseshøyde over D1 kombinert med D7.
- Det er ikke nærliggende for fagpersonen å flytte industrielle aktiviteter til et olje- eller gassfelt og koble dem sammen i et system med rørledninger. Med utgangspunkt i D3-D5 er det heller ikke nærliggende å optimalisere avgass som innsatsfaktor slik det følger av D1. Krav 1 har derfor oppfinnelseshøyde over D1-D10 og kombinasjoner av dokumentene. Kravene 2-9 viser til krav 1, og har oppfinnelseshøyde fordi krav 1 har oppfinnelseshøyde.

8 Klagenemnda skal uttale:

9 Klagenemnda er kommet til samme resultat som Patentstyret.

- 10 Klagenemnda skal ta stilling til om den omsøkte oppfinnelsen slik de sist innsendte kravene i patentsøknaden lyder, har tilstrekkelig nyhet og oppfinnelseshøyde. Metoden for bedømmelse av oppfinnelseshøyde skal ta utgangspunkt i den såkalte «problem og løsning»- tilnærmingen. Det vises til Klagenemndas syn på saken nedenfor.
- 11 Klagenemndas vurdering er basert på at patentkravene har to hovedoppgaver. For det første skal de avgrense oppfinnelsen fra teknikkens stand (pl § 2, første ledd). For det andre skal de bringe klarhet i hva beskyttelsen omfatter (§ 39). Klagenemnda legger også til grunn at det er «opp til søkeren å utforme sine patentkrav, hvor han må definere den oppfinnelse som han søker patent på», jf. Rt. 2001 s. 450 «Dreietårn»).
- 12 Etter Klagenemndas oppfatning innebærer dette at søkeren i praksis har betydelig frihet ved kravutforming, og det er søkerens ansvar å velge en egnet formulering. Samtidig må kravutforming ses i sammenheng med prinsippene for utmålingen av patentvernet.
- 13 Ved vurderingen av både nyhet og oppfinnelseshøyde skal en tenkt gjennomsnittlig fagperson på området brukes som målestokk. Fagpersonen er fullstendig kjent med teknikkens stand på området på søknadstidspunktet, og har evne til å utnytte alt kjent materiale på en fagmessig måte. Herunder kan fagpersonen foreta nærliggende nye konstruksjoner, men er ikke i besittelse av innovative evner. Fagpersonen evner å prøve ut på en god fagmessig måte alle kombinasjonsmuligheter som både var nærliggende og ga en rimelig forventning om å lykkes. Fagpersonen benyttes som målestokk ikke bare ved vurderingen av nyhet og oppfinnelseshøyde, men også når patentkravenes innhold skal fastlegges – ved tolkningen av patentet.

- 14 Den relevante fagpersonen anses i foreliggende tilfelle å være en gruppe med overordnet innsikt innen feltutbygging, utvikling av industriaktiviteter og innsikt i tilknyttede miljøkonsekvenser, inkludert nødvendig arkitektur for å knytte feltutbyggingen og industriutviklingen sammen, men som altså ikke har særlig evne til innovasjon.
- 15 Klager har på Klagenemndas oppfordring sendt inn nytt kravsett. Kravsettet som Klagenemnda baserer sin avgjørelse på, er dermed et annet enn kravsettet som lå til grunn for Patentstyrets avgjørelse. Klagenemnda må dermed på eget grunnlag avgjøre om det endrete kravsettet har støtte i de først innsendte dokumentene.
- 16 Ettersom kravsettet er et endret krav, må endringene vurderes ut fra samme forutsetninger som patentloven § 8, 2. ledd, 3. pkt. foreskriver. Patenthaver kan ikke ved å eksempelvis innføre nye trekk i patentkravet som mangler støtte i beskrivelsen, overvinne manglende nyhet og oppfinneshøyde, herunder at oppfinnelsen ikke er beskrevet så tydelig at en fagperson kan utøve den på grunnlag av beskrivelsen.
- 17 Klagenemnda finner at endringene i det subsidiære kravsettet ligger innenfor rammen av endringsadgangen etter patentloven § 13, idet endringene har direkte dekning i søknadens beskrivelse. De endrede kravene tilfredsstillere videre bestemmelsene om kravsutforming i patentloven § 8, annet ledd med tilhørende forskrift.
- 18 Nyhet og oppfinneshøyde, patentloven § 2.
- 19 Det gjeldende selvstendige patentkravet (krav 1) er formulert slik at kravet dekker et stort antall varianter. Kravets innledende del stiller opp følgende:
- systemet skal benytte som føde **eller** raffinerte produkter/komponenter, og
 - ett eller flere delsystemer for industriell aktivitet er en selvstendig, utskiftbar modul.
- 20 Kravets karakteriserende del er satt sammen av en rekke elementer, der elementene inneholder en opplisting av ulike mulige varianter som gjennom konjunksjonen «eller» utgjør alternativer og innebærer trekk som ikke er kumulative.
- 21 Ved vurdering av nyhet og oppfinneshøyde er det tilstrekkelig at én av de mange mulige gjennomgående strenger av trekk påvises som tidligere kjent eller er nærliggende for fagpersonen.
- 22 Klager har anført at krav 1 med uselvstendige krav er gyldige og innehar nyhet og oppfinneshøyde.
- 23 Etter patentloven § 2 første ledd kan patent bare meddeles på oppfinnelser som er nye i forhold til hva som var kjent før patentsøknadens prioritetsdag. Det kan dermed ikke gis patent på noe som inngikk i teknikkens stilling på søknadsdagen, f.eks. noe som var beskrevet i en tidligere patentsøknad. Vurderingen foretas ut fra patentkravene, som har som oppgave å skille oppfinnelsen fra kjent teknikk. For at en tidligere søknad, eller et annet dokument, skal være nyhetshindrende, må alle

trekkene til oppfinnelsen kunne utledes fra denne på en slik måte at fagpersonen uten videre kan utøve oppfinnelsen («enabling disclosure»). Kravet til beskrivelsen tilsvarende innholdsmessig nyhetskravet, jf. T-206/83. En oppfinnelse anses som ny dersom den ikke var slik beskrevet i en tidligere publikasjon at en fagperson kunne utøve oppfinnelsen på grunnlag av beskrivelsen. Kravet til nyhet er objektivt og for at nyhetskravet skal være oppfylt, er det tilstrekkelig at ett trekk ved oppfinnelsen er nytt sammenholdt med nærmeste mothold.

- 24 D1 representerer nærmeste kjente teknikk. Klager er enig i dette og har selv redegjort for det.
- 25 Fra D1 er det kjent et system hvor avgasser fra industrielle aktivitet på en offshoreinstallasjon reinjiseres i minst én produksjons- og/eller reinjeksjonsbrønn på havbunnen. Disse kan være én og samme brønn eller separate. Dette er også tilfellet for reservoarer, dvs. man kan reinjisere avgasser i produksjonsreservoarer og/eller i separate strukturer. Riserne i riserstrukturen kan være rigide eller fleksible. Et kontroll- og styringssystem vil overvåke avgasser og status til og i produksjons-/reinjeksjonsbrønnen. Den industrielle aktiviteten offshore kan i følge krav 3 være en kombinasjon av gassturbin og dampturbin for generering av elektrisk kraft. Det kan også produseres ikke-raffinert petroleum eller råolje fra det «minst ene reservoar» (side 4, linje 25-28 og krav 7). Råolje er definert til å være ikke-raffinert petroleum, som kan fraksjoneres i forskjellige komponenter («raffinerte produkter») i destilleringsprosesser.
- 26 Klagenemnda vil til nyhetskravet bemerke at det fra D1 ikke er kjent at minst et tilknyttet rørledningsnett for transport av avgasser (CO₂) til installasjonen fra minst en av a) annen industriell virksomhet offshore b) annen virksomhet offshore c) fartøyer, for reinjisering via minst en riserstruktur. Klager har i sitt siste tilsvarende formulert dette noe enklere og som at D1 ikke beskriver en sammenkobling for transport av avgass fra en annen industriell enhet. Slik klageren imidlertid har valgt å formulere det selvstendige kravet (krav 1), er ikke dette begrenset til **kun** en slik løsning. Slik kravet nå er presisert, lyder dette punktet: «den industrielle aktiviteten inngår i en sammenkobling med rørledninger og kabler i kombinasjon med minst én annen offshore eller onshore industriell enhet, hvor sammenkoblingen er en kombinasjon av rørledninger for transport av gass, raffinerte produkter, varme, damp, gass **eller** råolje...».
- 27 Kravet omfatter således følgende alternativ: «en sammenkobling med rørledninger... i kombinasjon med minst én annen offshore ... industriell enhet, hvor sammenkoblingen er en kombinasjon av rørledninger for transport av ... råolje».
- 28 På side 6 i D1 fremgår følgende: «Dette betyr at det kan produseres olje eller gass fra ett eller flere reservoarer som inngår i feltet, og hvor gassen blir brukt til elektrisitetsproduksjon for eksport, og oljen kan transporteres via bøyelasting eller rørledning bort fra feltet. Klageren har følgelig på dette punktet ikke klart å presisere sitt innsendte kravsett tilstrekkelig overfor D1.
- 29 Ett trekk i det nye selvstendige krav 1 som objektivt sett ikke klart og entydig kan utledes av D1 er at det anvendes et overordnet styringssystem. Klagenemnda anser derfor kravet til nyhet oppfylt.

- 30 Konklusjonen blir den samme for de selvstendige kravene som presiserer eller angir bestemte utførelsesformer av de selvstendige kravene.
- 31 Patentloven § 2 første ledd krever videre at oppfinnelsen «skiller seg vesentlig fra» det som var kjent før patentsøknadens prioritetsdag; det må foreligge oppfinneshøyde. Dette innebærer at oppfinnelsen ikke må ha vært nærliggende for en gjennomsnittlig fagperson som var kjent med teknikkens stand, jf. NU 1963:6 s-127. Ved vurderingen av om kravet til oppfinneshøyde er oppfylt, skal teknikkens stand i sin helhet tas i betraktning, og flere mothold kan kombineres. Vurderingen av oppfinneshøyde skal foretas ut fra patentkravene. Hvis vilkåret om oppfinneshøyde ikke er oppfylt, skal patent ikke meddeles.
- 32 En oppfinnelse anses i henhold til fast praksis for å ha vært nærliggende dersom det må legges til grunn at en fagperson som var kjent med teknikkens stand forut for søknadsdagen, ville ha forsøkt å løse det objektive tekniske problemet på den i patentkravene angitte måte med en rimelig forventning om å lykkes.
- 33 Teknikkens stilling på dette området fremgår av de mothold som er fremlagt i saken.
- 34 Som nevnt, anses D1 for å representere det nærmeste mothold. Det objektive tekniske problem som oppfinnelsen i følge krav 1 løser i forhold til D1 er hvordan sikre en optimal, sikker og kostnadseffektiv prosess i aktiviteter som involverer flere delprosesser i avhengighet av hverandre. Dette løses, i følge klager, av anordningen i følge foreliggende oppfinnelse. Den tekniske effekt av et overordnet styringssystem på overordnet måte å styre, samordne og optimalisere delprosesser sikkert og økonomisk.
- 35 Spørsmålet er ikke om fagpersonen *kunne* ha kommet fram til oppfinnelsen ved modifisering eller tilpasning av teknikkens stilling, men snarere om fagpersonen *ville* ha gjort det.
- 36 I dette skjønnsstemaet ligger det at for at en oppfinnelse skal bli regnet som nærliggende, må man derfor normalt kunne påvise en konkret grunn til at fagpersonen ville valgt nettopp den patentsøkte løsningen.
- 37 Klagenemnda er av den oppfatning at med D1 i kombinasjon med alminnelig kunnskap på området vil fagpersonen kunne se for seg de øvrige industrielle aktiviteter. I D1 gis det i tillegg en føring i og med at en av utførelsesformene er at det også produseres ikke-raffinert petroleum eller råolje fra minst det ene reservoaret. Råolje defineres i D1 til å være ikke-raffinert petroleum som kan fraksjoneres i forskjellige komponenter («raffinerte produkter») i destilleringsprosesser. Det vil derfor være nærliggende for fagpersonen på området å velge destillering/raffinering som alternativ industriell aktivitet.
- 38 Klagenemnda har gjennom følgende analyse av krav 1 i patentsøknaden kunnet påvise trekk som direkte og entydig kan utledes av D1:

Trekk 1 i krav 1:

«System for industriell aktivitet...»

D1:

I sammendraget fremgår det at det beskrevne system innbefatter elektrisk

kraftproduksjon der strømmen skal transporteres til konsument via sjøkabel.

Trekk 1 gjenfinnes i D1.

Trekk 2 i krav 1:

«som benytter som føde gass og/eller raffinerte produkter/komponenter»

D1:

Systemet omfatter i følge sammendraget en turbinenhet som drives av gass. På side 6, linje 13-16 fremgår det at gassen kan være gass som er produsert fra reservoar som inngår i feltet. Trekket gjenfinnes. At ordet «føde» benyttes i foreliggende søknad er å anse som det samme som står på side 6. Det vises også til krav 4 i D1.

Det ene alternative angitt i trekk 2 gjenfinnes i D1.

Trekk 3 i krav 1:

«hvor den industrielle aktiviteten foregår på en offshore installasjon»

D1:

Produksjon av elektrisitet er en industriell aktivitet. Produksjon av elektrisitet foregår på en installasjon offshore, ref. ingressen til krav 1 i D1.

Trekk 3 gjenfinnes følgelig i D1.

Trekk 4 i krav 1:

«med en riserstruktur for føring av hydrokarboner opp til installasjonen og...»

D1:

Dette trekket fremgår klart og entydig fra det siste punktet i det meddelte krav 1 i D1.

Trekk 4 gjenfinnes følgelig i D1.

Trekk 5 i krav 1:

«avgasser ned fra installasjonen for injeksjon til et reservoar med en brønn på havbunnen»

D1:

Dette trekket fremgår klart og entydig fra det siste punktet i det meddelte krav 1 i D1.

Trekk 5 gjenfinnes følgelig i D1.

Trekk 6 i krav 1:

«systemet omfatter delsystemer styrt av et overordnet kontroll- og styringssystem.»

D1:

Fra det meddelte krav 1 i D1 fremgår det at det anvendes minst ett kontroll- og styringssystem. I denne formuleringen ligger at det kan anvendes flere kontroll- og styringssystemer. Det meddelte krav 1 lister opp en hel rekke funksjoner som kumulativt skal overvåkes og styres. Det eneste som ikke entydig uttrykkes er anvendelse av et **overordnet** kontroll- og styringssystem.

Trekk 6 kan følgelig ikke klart og entydig utledes av D1, jf. avsnitt 23 og kommentarene knyttet til nyhet over.

Trekk 7 i krav 1:

«hvor minst ett av delsystemene for industriell aktivitet er en selvstendig, utskiftbar modul»

D1:

Dette trekket fremgår av side 5, fjerde avsnitt i D1 der det fremgår at «[A]lle angitte elementer i figur 3, nummerert 1-10, kan være representert av selvstendige moduler for rask sammenstilling, **utskifting** og/eller transport» (uth.her).

Trekk 7 kan følgelig klart utledes av D1.

Trekk 8 i krav 1:

«den industrielle aktiviteten produserer varme, damp, petrokjemiske produkter eller gjødsel, og...»

D1:

På side 4 i D1, siste avsnitt, angis det at turbinene normalt sett kan være gassturbiner, men at kombinasjonen av fyrkjeler (dampsturbiner) og gassturbiner for

dampproduksjon også kan benyttes. Varme eller damp er ett av alternativene nevnt i denne delen av D1.

Trekk 8 kan følgelig klart og entydig utledes av D1.

Trekk 9 i krav 1:

«den industrielle aktiviteten inngår i en sammenkobling med rørledninger og kabler i kombinasjon med minst én annen offshore eller onshore industriell enhet»

D1:

Dette trekket kan delvis utledes av D1 på side 6, tredje avsnitt, der det på slutten av avsnittet fremgår at «[D]ette betyr at det kan produseres olje eller gass fra ett eller flere reservoarer som inngår i feltet, og hvor gassen blir brukt til elektrisitetsproduksjon for eksport, og oljen kan transporteres via bøyelasting eller rørledning bort fra feltet.» D1 forutsetter således at råolje eller gass ledes fra et eller flere reservoarer til plattformen hvorfra oljen kan transporteres bort fra feltet via en rørledning. En fagperson som skal anordne ilandføring av olje fra et flertall av industrielle enheter får gjennom D1 en klar inspirasjon til å sammenkoble disse med en felles ilandføring. En sammenkobling med rørledninger mellom offshoreenheter for ilandføring av gass og/eller olje er dessuten kjent fra blant annet felt i Nordsjøområdet.

Trekk 9 kan implisitt utledes av D1.

Trekk 10 i krav 1:

«hvor sammenkoblingen er en kombinasjon av rørledninger for transport av avgass, raffinerte produkter, varme, damp, gass eller råolje, og...»

D1:

Av D1, side 6, tredje avsnitt, fremgår at det kan produseres råolje som kan transporteres bort fra feltet via rørledning.

Trekk 10 gjenfinnes i D1.

Trekk 11 i krav 1:

«systemet er innrettet til å injisere avgasser fra den minst ene offshore eller onshore industrielle enheten.»

D1:

Dette trekket fremgår klart og entydig av side 5, 2. avsnitt i D1 der det angis at avgasser vil bli reinjisert i reservoaret.

Trekk 11 fremgår følgelig av D1.

- 39 Med utgangspunkt i det objektive tekniske problemet som skal løses, nemlig hvordan sikre en optimal, sikker og kostnadseffektiv prosess i aktiviteter som involverer flere delprosesser i avhengighet av hverandre, er det helt vanlig praksis for fagpersonen som definert ovenfor å fokusere på overordnet styring av prosessene, slik at delprosessene styres i forhold til hverandre på en overordnet ønsket måte.
- 40 På det viset ville fagpersonen, med kjennskap til D1, klare å løse det ovenfor nevnte objektive tekniske problemet, jf. avsnitt 32.
- 41 På denne bakgrunn har Klagenemnda kommet til at oppfinnelsen ifølge krav 1 og de selvstendige kravene i følge søkers prinsipale kravsett ikke har oppfinneshøyde, jf. patentloven § 2 første ledd.

På dette grunnlag stemmer vi for følgende

Slutning

Klagen forkastes.

Elisabeth Ohm
(sign.)

Gunnar Nilsen Søndersrød
(sign.)

Arvid Øvrebø
(sign.)